

dok 45

Kultur- og Kirke-departementet	
Saksnummer	200604669
Dato	24-10-06
Kode	KI-SD1
Behandling	



Det Kongelige Kultur- og Kirke departement  
Postboks 8030 Dep  
0030 Oslo

Oslo, 23.10.06

## HØRINGSUTTALELSE OM NOU 2006: 2 STATEN OG DEN NORSKE KIRKE

Med dette oversender vi Norges speiderforbunds høringssvar om det fremtidige forholdet mellom staten og Den norske kirke.

### Speidingsens formål og forholdet til tro og trossamfunn

Norges speiderforbund er det største av de to selvstendige speiderforbundene i Norge. Vi samarbeider med det andre speiderforbundet, Norges KFUK-KFUM-speidere, gjennom Speidernes fellesorganisasjon som ble etablert i 2003. Speidernes fellesorganisasjon skal utvikle og styrke speiderarbeidet i Norge slik at flest mulig barn og unge opplever utvikling i et arbeid basert på den internasjonale speiderbevegelsens mål, prinsipper og metoder.

Norges speiderforbunds mål er å utvikle medlemmene til selvstendige og ansvarsbevisste mennesker. Speiderarbeidet skal oppdra medlemmene til selvstendig vurdering, personlig engasjement og likestilling mellom kjønnene.

Speiding er en internasjonal, ideell og religiøs bevegelse. Arbeidet baseres på religionen i det enkelte land. Norges speiderforbund bygger sitt arbeid på et kristent grunnlag og vil gi medlemmene forståelse for kristen tro og kristne grunnverdier, og gi den enkelte mulighet til å utvikle sin tro. Medlemmer som tilhører et annet religionssamfunn enn de kristne kan være medlemmer av Norges speiderforbund uten at den kristne delen av målsettingen skal omfatte dem i større grad enn de selv og deres foresatte ønsker. Norges speiderforbund er altså åpen for alle religioner og ledere trenger ikke avlegge noen form for trosbekjennelse men forplikter seg til lojalitet mot det kristne verdigrunnlaget. Speiderarbeid som drives i tilknytning til et særskilt kirke- eller religionssamfunn eller en annen organisasjon er organisert i et korps tilsluttet forbundet. Disse kan stille tilleggskrav til sine ledere. Korpsene er per i dag Baptistenes speiderkorps, Blå Kors speidere, Frelsesarmeens speidere, Frikirkens speiderkorps, Metodistkirkens speiderkorps og Det Norske Misjonsforbunds Ungdoms speiderkorps.

### Den norske kirkes profil

Høringsbrevet stiller en rekke spørsmål om indrekirkelige forhold. Norges speiderforbund verken ønsker eller anser seg kvalifisert til å ta stilling til disse spørsmålene. Av samme grunn har heller ikke spørsmålet om kirkens profil vært et argument for Norges speiderforbund. Det gjelder for eksempel spørsmålet om hvem som best skal sikre at Kirkemøtet i en eventuell ny kirkeordning vil fastholde dagens målsetting om å at Den norske kirke skal være "en åpen folkekirke".

Side 1 av 4



Norges speiderforbund • Øvre Vollgate 9, 0158 Oslo • Bankgiro: 8101 05 48195  
Telefon: 22 86 20 20 • Faks: 22 86 20 50 • E-post: nsf@speiding.no

[www.speiding.no](http://www.speiding.no)

Member of the World Organization of the Scout Movement (WOSM)  
and the World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS).

EVENTYRENE  
ER DER UTE

Vi merker oss imidlertid at utvalget har valgt å benytte "folkekirke" som del av navnet i alle de tre alternativene for å understreke at Den norske kirke, i likhet med en rekke andre trossamfunn, kan videreføre sin identitet som folkekirke uavhengig av fremtidig kirkeordning.

Utvalget forutsetter videre at dåp videreføres som eneste kriterium for tilhørighet til Den norske kirke. Ut fra Norges speiderforbunds formål og av hensyn til det vi vet om våre nåværende og potensielle medlemmer, betyr dette at det vil være mulig å videreføre vårt samarbeid med Den norske kirke også dersom dagens statskirkeordning opphører.

Norges speiderforbund har et godt og tradisjonsrikt samarbeid med Den norske kirke både nasjonalt og de fleste steder også lokalt. Vi samarbeider også med andre trossamfunn. Norges speiderforbund ønsker å videreføre samarbeidet med Den norske kirke fordi vi trenger hjelp i arbeidet med å utvikle medlemmenes tro. Det skjer som oftest på vårt initiativ, og vi merker oss at vi i saker angående Den norske kirke ikke blir regnet på linje med Norges KFUK-KFUM-speidere til tross for at Norges speiderforbund er det største speiderforbundet i Norge med et klart kristent verdigrunnlag. Det gjelder også i denne saken der vi ikke er oppført som høringsinstans men selv har tatt initiativ til å uttale oss.

I likhet med våre erfaringer fra samarbeidet med andre trossamfunn, opplever vi i hovedsak at Den norske kirke er imøtekommende overfor vår organisasjon når vi tar kontakt. Vi møtes som regel av ansatte og frivillige som tilrettelegger for arrangementer og aktiviteter som bidrar til at våre speidere får møte kirken på sine premisser. Vi tviler på at dette i dag har med selve statskirkeordningen å gjøre. Derfor regner vi med at denne holdningen til samarbeid og tilrettelegging videreføres også dersom dagens statskirkeordning oppheves, siden kirken først og fremst ønsker å nå ut med sitt budskap til flest mulig.

### **Tros- og livssynspolitik**

Spørsmålet om statskirkeordningen handler prinsipielt sett om politikk, statssyn og tros- og religionsfrihet. Samtidig vekker spørsmålet følelser som behovet for tradisjon og trygghet for mange. Norges speiderforbund har forståelse for de fleste av argumentene for og imot de ulike alternativene som utvalget har utredet. Standpunktene handler langt på vei om hvilket statssyn man har, dvs., hva statens rolle i dagens og fremtidens norske samfunn skal være.

Som en partipolitisk uavhengig organisasjon med en medlemsmasse som nok gjenspeiler svært ulike meninger om dette, har vi ikke konkludert i ordningsspørsmålet. Vi vil derimot understreke hva som er viktig for oss når det gjelder forholdet mellom staten og Den norske kirke og den fremtidige tros- og livssynspolitikken, uansett hvilket alternativ som blir valgt for den fremtidige kirkeordningen:

- Statens tros- og livssynspolitik må utformes slik at den ikke oppleves som krenkende for ulike minoriteter. På mange måter kan sunnheten og ektheten i de verdier vi forfekter måles i hvordan minoriteter opplever situasjonen. Majoriteten er alltid i maktposisjon og definerer virkeligheten, men må være bevisst på at denne virkeligheten ikke gjelder alle.

- Vi anser tros- og livssynsmessig virksomhet som en viktig del av menneskers liv og som en berikelse for samfunnet som helhet. Derfor må staten ta et aktivt ansvar for økonomisk og praktisk tilrettelegging for reell fri tros- og livssynsutøvelse. Samtidig mener vi en mindre medlemskontingent kan øke medlemmenes engasjement og tilknytning, særlig lokalt. Det kan også gjøre det mer attraktivt å påta seg styreverv lokalt fordi man da kan få økonomisk mulighet til målrettet strategisk satsing.
- Den norske kirke har stor oppslutning og lange tradisjoner. Den betyr mye for svært mange og gir mange en viktig opplevelse av forankring, trygghet og tilhørighet. Dette bør veie tungt og må tas hensyn til dersom dagens statskirkeordning oppheves. Ved en eventuell endring mener vi det må legges til rette for en god prosess som kan imøtekomme disse behovene hos et stort flertall av befolkningen.
- Ved et eventuelt skille er det nødvendig med en overgangsordning der det særlig bør arbeides med å:
  - Informere og på andre måter dempe den usikkerheten som kirkens mindre aktive medlemmer kan oppleve ved en slik endring
  - Styrke kirkens demokratiske ordninger
  - Etablere nødvendig styringsstruktur og intern organisering
  - Vurdere om det er behov for endringer i formelle og uformelle samarbeidsfora mellom kirken og ulike frivillige organisasjoner
  - Utforme en helhetlig statlig tros- og livssynspolitik

### **Innføring av en ”verdiparagraf”**

Hvis dagens statskirkeordning oppheves, medfører det at Grunnlovens paragraf 2, annet ledd om statens offentlige religion bortfaller. Dersom det skal utformes en ”verdiparagraf” i § 2 eller et annet sted i Grunnloven, mener vi at en slik paragraf bør vise til de politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene. Disse prinsippene stemmer godt overens med Norges speiderforbunds formål. De er tydelige på hva vi bygger samfunnet på og de favner alle borgere uavhengig av tro eller livssyn.

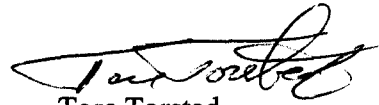
Vi anser forslaget om en ”verdiparagraf” som enten henviser til et ”kristent og humanistisk verdigrunnlag” eller til ”et humanistisk verdigrunnlag” som lite ønskelige. For det første medfører det et behov for å definere hva som er spesifikt kristne og/eller humanistiske verdier, noe som både er problematisk og lite formålstjenlig. Mange av våre kristne verdier deles av andre tros- og livssynssamfunn.

Dernest kan ”kristent og humanistisk” oppfattes som at dette er to motsatte begrep, altså at kristent ikke er humanistisk, noe vi mener er både uheldig og direkte feil. Det er to svært overlappende begrep og det finnes både profan og religiøs humanisme. I Norge blir imidlertid ”humanistisk” Norge ofte assosiert med Human-Etisk forbund som også bruker ”humanistisk” som betegnelse på sine sekulære seremonier som for eksempel ”humanistisk konfirmasjon”.

Alternativet om at paragrafen endres til å stadfeste at Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke innebærer at statlige styringsorganer bestemmer kirkens teologiske grunnlag. Dette mener vi er prinsipielt problematisk for en fristilt kirke.

Vennlig hilsen

Carsten H. Pihl (s)  
Speidersjef



Tore Torstad  
Generalsekretær

Vedlegg:  
Utfylt spørreskjema

## Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: Norges speiderforbund

### Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

### 1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Statens tros- og livssynspolitikk bør ha likebehandling av alle borgere, uavhengig av tros- og livssynsmessig tilhørighet, som prinsipp. Innenfor hovedprinsippet bør man tilstrebe ordninger, eventuelt overgangsordninger, som kan ivareta Den norske kirkes store oppslutning, lange tradisjoner og betydningen denne kirken har for manges forankring, trygghet og tilhørighet.

Staten bør ta et aktivt ansvar for økonomisk og praktisk tilrettelegging for reell fri tros- og livssynsutøvelse.

### 2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

### 3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

### 4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

### 5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer

Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Vi viser her til forslagene i utredningens kapittel 5. Disse bør utredes og vurderes nærmere med tanke på å få flere til å stille til val og for å øke valgdeltakelsen.

**6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?**

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

Ingen tillegg

De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene

Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget

Det humanistiske verdigrunnlaget

At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke

Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

**7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?**

Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)

Kommunen

Vet ikke / ønsker ikke å svare

**8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?**

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret

Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret

Vet ikke / ønsker ikke å svare